

2006-12-08

Jordbruksdepartementet

Naturrekurs- och sameenheten

Rådets möte den 19-21 december 2006

Dagordningspunkt 3a och 3b

Rubrik: 3. Ekologiska produkter:

- a) Förslag till rådets förordningar om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter (R)
 - Allmän riktlinje

- b) Förslag till rådets förordning om ändring av förordning (EEG) nr 2092/91 om ekologisk produktion av jordbruksprodukter om ekologisk produktion av jordbruksprodukter och uppgifter därom på jordbruksprodukter och livsmedel (importordning) (*) (R) (Kommissionens förslag till rättslig grund: artikel 37 i fördraget)
 - Antagande (eventuell A-punkt)
5101/06 AGRILEG 5

Dokument: 5101/06 AGRILEG 5

Tidigare dokument: 2005/06, FPM:37

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: 20 oktober 2006

Bakgrund

EU-kommissionen antog den 21 december 2005 ett förslag till en ny förordning om ekologisk produktion. Förslaget skall ersätta den nuvarande förordningen (EEG) nr 2092/91 om ekologisk produktion av jordbruksprodukter och uppgifter därom på jordbruksprodukter och livsmedel för ekologisk produktion. Förordningen reglerar produktion,

förädling, märkning, marknadsföring, kontroll och import av ekologiska livsmedel. Förslaget är ett svar på rådets slutsatser från oktober 2004 om den europeiska handlingsplanen för ekologiska livsmedel och ekologiskt jordbruk som EU-kommissionen presenterade i juni 2004. Förslaget innehåller dels en omarbetning av det nuvarande regelverket dels förslag till förändringar på vissa områden. Förordningen bemyndigar EU-kommissionen att inom ramen för kommittologin besluta om detaljregler till förordningen. Förordningen skall enligt förslaget träda i kraft från 2009. Regler för import av ekologiska livsmedel från tredje land skall emellertid träda i kraft redan den 1 januari 2007 och utgör därför ett separat förslag till ändring av nu gällande förordning.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 37 i EG-fördraget. Beslut fattas av rådet med kvalificerad majoritet efter att ha inhämtat Europaparlamentets yttrande.

Svensk ståndpunkt

Sverige välkomnar kommissionens förslag och är generellt positiv till flera av de revideringar som gjorts i det förslag som nu presenteras inför rådet. Därför kan Sverige också ställa sig bakom den allmänna inriktningen i förslaget till ny förordning. Avseende det separata förslaget till importregler som skall träda i kraft redan 2007 stödjer Sverige förslaget och anser att det är angeläget att beslut fattas så snart som möjligt.

Sverige stödjer att förordningens räckvidd utvidgas till att även omfatta ekologiskt vattenbruk och produktion av ekologiskt vin. Ett gemensamt regelverk på dessa idag oreglerade områden kan bidra till en positiv marknadsutveckling inom dessa sektorer.

Sverige anser att det är positivt att regelverket blir bättre strukturerat och bygger på tydliga principer vilket ger förutsättningar för ett förenklat och mer förutsägbart regelverk. Sverige är generellt positiv till de principer och regler som föreslås för växtodling och djurhållning bl.a. avseende att det tydliggörs att det skall finnas regler för slakt av ekologiska djur. Sverige anser också att det är positivt att förordningen tydliggör att det skall finnas flexibilitet i regelverket för att kunna ta hänsyn till att det råder skilda förutsättningar för ekologisk produktion i olika delar av världen.

När det gäller utformningen av förbudet mot GMO och införandet av ett system med krav på särskilda intyg från försäljare om GMO-frihet, anser Sverige att det är svårt att förutse konsekvenserna för den ekologiska sektorn och för möjligheten att kontrollera förbudet. Därför anser Sverige att reglerna bör ses över en rimlig tid efter att de trätt i kraft.

Sverige stödjer inriktningen i förslaget om märkningsbestämmelser avseende när och hur man får marknadsföra produkter och ingredienser som ekologiska. Det är positivt att förordningen tillåter s.k. ingrediensmärkning men Sverige anser att det kan behövas en större flexibilitet kring denna märkningsmöjlighet. Det måste vara ett tillräckligt krav att själva ingrediensen är producerad och certifierad enligt det ekologiska regelverket för att utnyttja denna märkningsmöjlighet.

I motsats till förslaget förordar Sverige tills vidare frivillig märkning av ekologiska livsmedel med den s.k. EU-logon. Istället för obligatorisk märkning bör man i nuläget satsa på att öka igenkännandet och användningen av EU-logon.

Sverige anser att förslaget till obligatorisk ursprungsmärkning och dess konsekvenser bör utredas vidare. Denna del av förslaget har kommit i ett mycket sent skede och dess konsekvenser är svåra att förutse. Det är viktigt att krav på ursprungsmärkning beaktar konsumentens rätt att få enkel och tydlig information och att kravet är koordinerat med horisontell lagstiftning om märkning av livsmedel. Sverige anser inte att det är ett legitimt syfte att kräva obligatorisk ursprungsmärkning endast för att undvika att EU:s konsumenter blir vilseledda när EU-logon används på produkt från tredje land. Ett sådant problem löses mycket enklare genom att förtydliga att EU-logon inte är en ursprungsmärkning utan istället bara en garanti för att produkterna uppfyller EU:s regler.

Avseende kontrollregler stödjer Sverige förslaget om att ett riskbaserat angreppssätt skall gälla för kontrollen av ekologisk produktion.

Sverige stödjer inriktningen i förslaget till nya importregler och anser att det är angeläget att beslut fattas så snart som möjligt. Sverige fäster stor vikt vid förenklingar och att det nya regelverket är förenligt med WTO-regler. Mot bakgrund härav är Sverige särskilt positiv till att man inför ett permanent system för import som kommer att öka förutsägbarheten för tredje länder som vill exportera till EU. Vidare är Sverige positiv till att man inför en särskild möjlighet att importera via s.k. direkt tillgång om man uppfyller samtliga EU:s regler för ekologisk produktion. När det gäller möjligheten att importera via s.k. likvärdighetsbedömningar anser Sverige emellertid att vissa av de tekniska krav som ställs på importörerna är för långtgående. Slutligen anser Sverige att man vid likvärdighetsbedömningar i större utsträckning bör ta hänsyn till andra internationellt accepterade standarder för ekologisk produktion.

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentet har ännu inte lämnat sitt yttrande om förslag till ny förordning. Europaparlamentet har emellertid lämnat yttrande över det förslag till ändring av rådets förordning (EEG) nr 2092/91/EEG om

ekologisk produktion av jordbruksprodukter och uppgifter därom på jordbruksprodukter och livsmedel (avseende importregler). I sitt yttrande betonar Europaparlamentet vikten av spårbarhet och kontroll samt åtgärder för att förhindra oegentligheter vid import av ekologiska livsmedel. Vidare anser Europaparlamentet att konsumenterna skall på ett enkelt sätt kunna få information om vilket ursprung en ekologisk produkt har. Europaparlamentet föreslår vidare att hänvisningar till att Codex Alimentarius riktlinjer skall anses vara likvärdiga EU:s regler, bör strykas. I yttrandet uppmanas kommissionen att lägga fram ett förslag till EU-åtgärder för tekniskt bistånd till tredje land samt att åta sig att informera tredje land om de nya reglerna. Europaparlamentet betonar också att erkännande av regler i tredje land bör bygga på ömsesidigt erkännande av varandras regelverk.

Förslaget

Förordningen föreslås reglera produktion inklusive växtodling, djurhållning och vattenbruk, förädling, märkning, marknadsföring, kontroll och import av ekologiska livsmedel. De stora förändringar jämfört med nu gällande regelverk är:

- Förordningens räckvidd utökas till att omfatta ekologiskt vattenbruk, ekologisk vinodling samt försäljning av ekologiska måltider på restaurang och storkök.
- Grundläggande principer för ekologisk produktion fastställs och skall ligga till grund för regelverket inklusive de detaljregler som kommissionen bemyndigas att fastställa inom ramen för kommittologin. I detta ingår även principer om att tillämpa *flexibilitet* i regelverket utifrån t.ex. att skilda klimatförhållanden i olika geografiska områden ger olika förutsättningar att uppfylla vissa regler.
- Bestämmelser om hur förbudet mot GMO i ekologisk produktion skall tillämpas införs. För ämnen som kan ha producerats med hjälp av GMO, och som därmed inte omfattas av generella märkningsbestämmelser, skall den ekologiska producenten kräva ett särskilt intyg från försäljaren som styrker att ämnet inte har producerats med hjälp av GMO.
- Två märkningskategorier fastställs: 1. Ekologiska produkter, där grundkravet är att minst 95 % av ingredienserna skall vara ekologiska; 2. Ingrediensmärkning, vilket innebär att ingredienser som är ekologiska också får märkas som sådana i ingrediensförteckningen i en produkt som för övrigt är konventionell. Slutligen föreslås särskilda märkningsbestämmelser för produkter som innehåller vildfångad fisk och viltkött.
- Krav på obligatorisk märkning av alla ekologiska livsmedel med den s.k. EU-logon införs. Märkningen skall emellertid vara frivillig för produkter från tredje land.
- Krav på obligatorisk ursprungsmärkning av alla ekologiska livsmedel som använder EU-logon införs.

- Det fastställs att ett riskbaserat angreppssätt skall tillämpas när det gäller kontroll av ekologisk produktion.
- Ett nytt permanent regelverk för import av ekologiska livsmedel till EU fastställs. Enligt förslaget kan import från tredje land ske via två system: 1. Import via direkt tillgång där den importerade produkten måste uppfylla *samtliga* EU:s regler; 2. Import utifrån likvärdighetsbedömningar där den importerade produkten måste uppfylla regler som bedömts vara *likvärdiga* EU:s regler. Importreglerna skall träda i kraft redan den 1 januari 2007 vilket beror på att nuvarande importregler till stor del bygger på undantagsbestämmelser vilka löper ut den 31 december 2006.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

Det nuvarande regelverket för ekologisk produktion (rådets förordning (EEG) nr 2092/91/EEG om ekologisk produktion av jordbruksprodukter och uppgifter därom på jordbruksprodukter och livsmedel) är harmoniserad inom gemenskapen. Förslaget till ny förordning ersätter det nuvarande regelverket och är direkt tillämpligt i svensk lagstiftning.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget förutses inte att få några budgetära konsekvenser för Sveriges vidkommande. De nuvarande behöriga myndigheterna, Livsmedelsverket och Jordbruksverket, beräknas inte att få någon ökad arbetsbelastning som en följd av förslaget med undantag för att en generell utveckling av marknaden för ekologiska livsmedel, vilket kan underlättas genom förslaget, innebär ökad tillsynsverksamhet. Själva kontrollen utförs av privata kontrollorgan och finansieras av aktörer som är anslutna till systemet. Förslaget förutses inte få några finansiella konsekvenser för gemenskapens budget.